

Postanowienie z dnia 17 lipca 2003 r.

II UZ 36/03

Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem w celu wniesienia kasacji kończy postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 393¹⁸ § 2 k.p.c.

Przewodniczący SSN Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 lipca 2003 r. sprawy z wniosku Mieczysława W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 marca 2003 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżone postanowienie i zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 100 zł (sto) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażalenio-
wego.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2002 r. [...] Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację wnioskodawcy Mieczysława W. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku z siedzibą w Gdyni w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, dzieląc ustalenia Sądu pierwszej instancji poczynione na podstawie przeprowadzonych dowodów, według których wnioskodawca zachował zdolność do pracy, brak więc podstaw do przyznania dochodzonego świadczenia. Wyrok zapadł po przeprowadzeniu rozprawy, w której wnioskodawca, mimo prawidłowego zawiadomienia, nie wziął udziału, nie składając również wniosku w przedmiocie jej odroczenia. W dniu 23 stycznia 2003 r. - data wpływu pisma do Sądu - zwrócił się o przywrócenie terminu do żądania doręczenia odpisu zapadłego w sprawie wyroku z uza-

sadnieniem, podnosząc, że w dniu 19 grudnia 2002 r. opuścił na własne żądanie szpital, gdzie przebywał od dnia 9 grudnia 2002 r. w związku z dolegliwościami serca.

Postanowieniem z dnia 6 marca 2003 r. Sąd Apelacyjny oddalił ten wniosek, a postanowieniem z dnia 13 marca 2003 r. odrzucił, jako spóźniony, wniosek o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem.

Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem wnioskodawca i zarzucając naruszenie art. 5 i 168 § 1 k.p.c., domagał się jego uchylenia i zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego. W uzasadnieniu podniósł, że pouczenie zawarte w zaawizowaniu o terminie rozprawy było błędne, zawierając treść odnoszącą się do postępowania pierwszoinstancyjnego, nieadekwatną do postępowania apelacyjnego, co przyznał Sąd Apelacyjny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przede wszystkim należało rozważyć dopuszczalność zażalenia w tej sprawie, a więc przesądzić czy postanowienie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie odrzucenia wniosku strony o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem w celu ewentualnego wniesienia kasacji jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie po myśli art.393¹⁸ § 2 k.p.c.

Stosownie do art. 393⁴ k.p.c. kasację wnosi się do sądu który wydał zaskarżony wyrok lub postanowienie, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej. Powyższe oznacza, że strona, która nie złożyła w terminie określonym w art. 387 § 3 k.p.c. wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem celem ewentualnego złożenia kasacji, nie może skutecznie wnieść kasacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego stanowisko to nie jest kwestionowane. W postanowieniu z dnia 8 grudnia 1999 r., II CKU 162/97 (Prokurator i Prawo 2000 nr 6, poz. 30) wskazano, że w sprawach, w których sąd drugiej instancji doręcza orzeczenie z uzasadnieniem na żądanie strony (uczestników postępowania), kasacja przysługuje tylko tej stronie (uczestnikowi postępowania), która wystąpiła ze stosownym wnioskiem. Oznacza to, że termin miesięczny przewidziany w art. 393⁴ k.p.c. liczony jest od doręczenia orzeczenia dokonanego zgodnie z wymaganiami art. 387 § 3 k.p.c. Tak więc tylko w sytuacji, gdy strona (uczestnik postępowania) w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji zażądała doręczenia jej orzeczenia z uzasadnieniem,

spełnione zostaje wstępne wymaganie dla powstania możliwości wniesienia kasacji. W przeciwnym razie, tzn. w sytuacji, gdy strona (uczestnik postępowania) z żądaniem takim nie wystąpiła lub uczyniła to po upływie tygodniowego terminu przewidzianego w art. 387 § 3 k.p.c., miesięczny termin do wniesienia kasacji w ogóle nie może rozpocząć biegu, wobec czego niemożliwe jest wniesienie kasacji. Podobne stanowisko zajęto w postanowieniu z dnia 30 stycznia 1998 r., III CKU 106/97 (Prokurator i Prawo 1998 nr 6, poz. 30), stwierdzając, że regulację zawartą w art. 393⁴ k.p.c. należy rozumieć w ten sposób, iż termin miesięczny liczony jest od doręczenia orzeczenia dokonanego w sposób prawidłowy, tj. zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w art. 387 § 2 k.p.c. To z kolei oznacza, że tylko wtedy, gdy strona zażądała w terminie tygodniowym doręczenia jej orzeczenia wraz z jego uzasadnieniem, można mówić, iż spełnione zostało wstępne wymaganie dla powstania możliwości wniesienia kasacji. Natomiast gdy z takim żądaniem nie wystąpiła bądź też występując z nim przekroczyła siedmiodniowy termin do zgłoszenia żądania doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem (art. 387 § 3 k.p.c.), miesięczny termin, przewidziany w tym przepisie w ogóle nie może rozpocząć swojego biegu, a tym samym niemożliwe jest wniesienie kasacji, albowiem kasacja taka jest niedopuszczalna - art. 393⁵ k.p.c. Analogicznie w postanowieniu z dnia 11 grudnia 1996 r., I PKN 45/96 (OSNAPiUS 1997 nr 14, poz. 254), stwierdzono, że przewidziany w art. 393⁴ k.p.c. miesięczny termin do wniesienia kasacji należy liczyć od dokonanego w sposób prawidłowy doręczenia orzeczenia. Jeżeli strona nie zażądała w terminie tygodniowym od ogłoszenia sentencji doręczenia jej orzeczenia z uzasadnieniem, kasacja jest niedopuszczalna. Warto wreszcie wskazać, że w postanowieniu z dnia 12 września 2001 r., I PZ 59/01 (dotąd niepublikowane) wyrażono trafny pogląd, że na podstawie art. 9 k.p.c. strona ma prawo otrzymać w każdym czasie odpis wyroku z uzasadnieniem, niezależnie od uprawnienia otrzymania wyroku z uzasadnieniem sporządzonym na jej żądanie zgłoszone w terminie określonym w art. 328 § 1 lub 387 § 3 k.p.c. Doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem na podstawie art. 9 k.p.c. nie otwiera drogi do wniesienia apelacji lub kasacji. Z tych przykładowo przytoczonych stanowisk wynika więc niewątpliwie, że postanowienie odrzucające wniosek strony o doręczenie jej odpisu wyroku z uzasadnieniem celem ewentualnego wywiedzenia kasacji, uniemożliwia złożenie kasacji, a więc kończy postępowanie w sprawie w rozumieniu powołanego wyżej przepisu.

Przechodząc do merytorycznej zasadności zażalenia należy zauważyć, że nie jest wątpliwe, iż zawiadomienie o terminie wyznaczonej rozprawy apelacyjnej zostało doręczone wnioskodawcy w dniu 28 października 2002 r. Zawierało ono pouczenie, że „niestawiennictwo stron w zasadzie nie tamuje rozpoznania sprawy”, „w razie niestawiennictwa pozwanego sąd może wydać wyrok zaoczny, a w razie niestawiennictwa powoda, nie żąda rozpoznania sprawy w jego nieobecności - zawiesić postępowanie.” Nie jest też wątpliwe, że w dniach od 9 do 19 grudnia 2002r. wnioskodawca przebywał w szpitalu. Przedstawione okoliczności, w tym zwłaszcza niewłaściwe, a nadto w części niezrozumiałe pouczenie, dają podstawę do stwierdzenia, że niezawiadamiając Sądu o przeszkodzie w stawieniu się na rozprawie apelacyjnej i nie składając wniosku o jej odroczenie, wnioskodawca mógł działać w uzasadnionym przekonaniu, że rozprawa się nie odbędzie, zaś uchybiając terminowi do złożenia wniosku w przedmiocie doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem, dostatecznie uprawdopodobnił okoliczności uzasadniające wniosek (art. 168 §1 k.p.c.), w tym brak zawinienia.

Z tych względów zaskarżone postanowienie, odrzucające wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, jako nietrafne, podlega zmianie poprzez jego uchylenie, o czym orzeczono na podstawie art. 386 § 1 w związku z art.393¹⁹ k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika wnioskodawczy.

=====